

ABONAMENTUL.

Un an 120 cor. (60 lei)

„ „ 60 „ (30 lei)

„ „ 30 „ (15 lei)

„ „ 10 „ (5 lei)

In cr. 50 fl. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată C. 1:50 a doua
și a treia oară C. 1:20

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

Ziar național — apare în fiecare zi de lucru.

America

urmează să aibă atitudine rezervată față de România, protejând în aceeași vreme pe Sârbi, cari la retragerea lor din Banat au adunat și șinele dela căile ferate, și pe Unguri, cari dacă ar fi reușit cu puternica lor ofenzivă dela Tisa, ar fi incendiat lumea, cu un măcel general, incomparabil mai groaznic, ca războiul însuș.

Jertfele de sânge ce le-a adus România la Tisa și la Nistru sunt un titlu la recunoștință a lumii civilizate — a aliaților în special —. America singură se face a nu le ști și a le restalmăci chiar.

Cu toate aceste rezerva Americii e explicabilă.

Iugo-Slavia și-a oferit toată rețeaua trenurilor, spre a fi exploatată de America, după bunul ei plac. Ungurii, ce n'ar oferi ei Americii numai să mai scape, și de data asta, măcar pe jumătate din ce aveau odinioară?

Dar România n'a avut nimic de oferit din toate bogățiile ei, pentru a satisface spiritul de speculă anglo-saxon. Nici sare, nici cărbuni, nici gazuri, nici rețele de trenuri...

De aci se explică pentru ce toate jafurile Sârbilor sunt trecute cu vederea, și pentru ce Ungurii bolșevici sunt niște bieți mieluși nevinovați...

Și mai e un motiv.

Se știe că *Fidantii* sunt foarte puternici în Statele Unite americane. Ei folosesc deci orice mijloc, ca să întărească tostul stat ungar, unde ovreimea a

trăit ca în sinul lui Avram, și să impedece o prea mare consolidare a României.

* * *

Tentativa aceasta credem însă, că e întârziată. Ovreimea s'a dovedit, mai ales în vremea din urmă, un element atât de destructiv, încât rolul lor va fi foarte redus, în toate statele, cari își pricep interesele cele mai vitale.

Iar cât pentru spiritul de speculă anglo-saxon — dacă America trebuie să schimbe negreșit în bani mărunți ideile ei umanitare, în numele cărora a pornit la războiu — poate se va afla un expedient „convincător“. Să zicem gazurile de pildă. Nu s'ar putea da Americii spre exploatare, având aceasta la îndemână și tehnica și capitalul necesar?

Lansăm aceasta idee, așa la întâmplare, la care vor răspunde cei competenți.

Fără a jieni demnitatea statului român și fără a-l expune exploatarei americane s'ar putea afla, eventual, vr'un articol, a cărui exarândare ar coincide și cu interesele mai înalte ale statului.

Criza de guvern e staționară. În timpul din urmă au fost consultați șefii de partid Tache Ionescu și generalul Averescu. Nici unul însă n'a fost încredințat cu formarea noului guvern.

Mai nou se vestește, că au plecat la București Dni Iuliu Maniu și Octavian Goga. Cercurile politice atribuie mare importanță acestei călătorii, fiind în strânsă legătură cu rezolvarea crizei guvernamentale, care se așteaptă în cel mult 2 zile.

Italia.

Țara aceasta clasică, leagănul culturii, al artelor frumoase, în care erau obișnuiți oamenii a se legăna în lumea viselor, purtând mințile noastre spre culmea idealelor mari și generoase, a trebuit să poarte un războiu teribil contra dușmanului său secolar: Austria, spre a-și vedea realizată ca și noi, unitatea neamului. Incheind pacea cu Austria, care-i asigură partea cea mai mare din justele revendicări naționale, Italia se pune serios pe lucru, ca să-și vindece ranele adânci produse de războiu. Incepuse această muncă de refacere deja dela încheierea armistițiului. Acuma însă lucră cu zel îndoit pentruca să poată culege toate roadele păcii binemeritate.

Pentru restaurarea finanțelor sale zdruncinate emite un împrumut forțat ce va lovi averile mai mari de 50,000 lire cu o taxă de 1%. Regimul propune, în același timp, un impozit asupra averilor acumulate în decursul războiului nădăduind a încasa în chipul acesta la 20 de miliarde de lire. (Datoria totală de războiu face 80 miliarde lire). A acceptat va să zică proiectul de lege a fostului ministru catolic Meda.

Tot în scopul augmentării resurselor sale statul adaogă lângă monopolurile de mai înainte monopolul cafelei și a becurilor (globurilor) electrice. Iar' sfatul miniștrilor a mai aprobat o nouă taxă asupra vinului: 12 lire de fiecare hectolitru.

Pentru consolidarea bugetului guvernul dorește să mărească productivitatea țării reducând atârănarea de alte țări. Un decret regal hotărăște electrizarea alor 6000 Klm. de rețea a căilor ferate autorizând cheltuirea alor 800 milioane lire de a-se repartiza pe 8 ani. Vor fi electrizate astfel liniile Chiasso-Milano-Osghera, Doma-dossola-Milano-Roma-Neapol, Torino-Milano-Veneția. — Tot în scopul de mai sus șantierele navale au primit însărcinarea de a lansa în largul mării, în lunile proximе, o flotă comercială de 271,000 de tone, ocupând astfel al 4-lea loc în efortul țărilor maritime de a-și reconstrui flota. (Italia perduse în războiu 60% din flota sa puternică.

Nu se mulămește însă cu atâta. În dorința de a se emancipa de protectoratul financiar strein, Italia dorește să-și exploateze ea singură coloniile. Astfel un sindicat al băncilor italiene: »Banca comerciale«, »Credito italiano«, »Banco di Roma« etc., au răscumpărat o mare parte din acțiunile societății franceze: Société française des charbonnages d'Héraclée, fiind siguri, că Heroclea din Asia Mică, va fi atribuită Italiei. Astfel își înțelege Italia menirea.

Frații noștrii, ne dau pildă strălucită și nouă. Să ne punem pe lucru cu tot deadinsul și noi. România mare va fi puternică și înfloritoare în proporție dreaptă cu munca asiduă și conștientă ce vom desfășura-o cu toții.

Aliații și retragerea din Ungaria. Consiliul suprem al aliaților a aprobat instrucțiunile, cari au fost trimise la Budapesta.

Misiunile militare aliate sunt invitate a cere guvernului maghiar constituirea imediată a unei jandarmerii locale pentru cazul când românii ar evacua Ungaria.

Chestiunea Banatului.

— Ce spune presa italiană — Ziarul »Il Secolo« din Milan, publică un articol relativ la chestia Banatului.

Articolul în chestiune arată că numai Italia a susținut teza românească cu privire la Banat. Hotărârile Conferenței contrare României n'au fost dictate de considerații etnice sau din respect pentru voința populațiunii, ci de interese economice sau de cale fierată cum și dorința Francezilor de a stabili un dig care să izoleze Germania de Rusia, dela Marea Baltică până la Adriatică. Oamenii politici transilvăneni, cari sunt chemați a juca un rol în România, se opun cu desăvârșire la împărțirea Banatului.

Tratatul cu Bulgaria a fost remis în sfârșit delegației dela Sofia.

Tratatul prevede desființarea serviciului militar obligator și reducerea armatei bulgare la efectivul de 20.000 de oameni.

Ziarul »Chicago Tribune« anunță că se va da bulgarilor un termen de douăzeci de zile, timp în care vor trebui să formuleze observațiile lor asupra tratatului, și că sunt speranțe că pacea să fie semnată pe la 15 octombrie.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice

chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Școala normală diecezană de fete, Gherla.

Inștiințare

La școala normală (preparandia) diecezană de fete din Gherla înscrierile pe anul școlar 1919-20 se vor face în 3 Octombrie. Condițiile de primire s'au publicat în circularul diecezan din 21 Iunie a. c.

Conform deciziei conziliului dirigent — rezortul cultelor și instrucțiunii publice numărul 11485-1919 s'au încuviințat pe sama elevelor preparandiali pe anul 1919-20 în beneficiul institutului ajutor de câte 2000 coroane pentru 25% și de câte 1000 coroane pentru 75% din numărul total al elevelor avizate la ajutor și cu conduită bună. Pentru obținerea acestor știpendii elevele primite să aducă certificat despre starea materială a părinților.

Gherla, 14 Septembrie 1919.

Direcțiunea.

Dobrogea rămâne României.

Frontierele Bulgariei, fixate de conferința păcei se prezintă: Frontiera de sud urmează linia munților Kodopol. Frontierele cu România rămân cum au fost fixate în 1913 la București. Propunerea de a se da o parte din Dobrogea a fost părăsită. Frontierele în parte Sârbiei rămân ca înaintea războiului sunt modificate numai în regiunea Strumiței în favoarea Sârbiei. Se asigură Bulgariei o ieșire pur economică la Marea Egeică. Datoria Bulgariei față de Germania, care e de 2½ miliarde a trecut-o Germania aliaților prin tratatul din Versailles, această datorie va fi amânată în favoarea Bulgariei. Statele balcanice nu vor fi reprezentate în comitetul de reparațiune, care va ține ședințe la Sofia.

Informațiuni.

— **Consiliul Dirigent** a chemat sub arme începând cu 1 Octombrie pe toți tinerii români, născuți în anii 1896, 1897, și 1898, din Salonta-mare, Oradea-mare, Satul mare și Sighetul Marmației.

— **Aflăm cu bucurie**, că artistul Zaharie Bărsan a fost numit director al Teatrului din Cluj.

— **A apărut decretul** resortului de culte privitor la organizarea învățământului primar.

— **Cu 1 Octombrie** începând, se va pune în circulație un mare număr de trenuri pentru persoane și accelerate, pe toate liniile.

— **Episcopul Gherlei II.** Sa Dr. Iuliu Hossu, — după cum suntem informați — a plecat în Selaj să cerceteze comunele devastate de Secui.

— **Noua pajură germană.** Noua pajură a statului german va fi un vultur negru cu un cap. Toate insigniile monarhice vor fi înlăturate. Deasemenea aripile vulturului nu vor fi întinse; ciocul, limba și ghiarele vulturului vor fi roși.

— **Isprava lui D'Annunzio.** D'Annunzio a lansat o proclamație, prin care anunță cucerirea, liberarea și anexarea definitivă a orașului Fiume la Italia. Dânsul are cu sine 1000 soldați, toți marinari.

— **Agenția „Dacia“ la Cluj.** Agenția telegrafică »Dacia« din Sibiu se strămută zilele acestea la Cluj, unde își va instala și un aparat de telegrafie fără fir, putând să aibă astfel legături directe cu principalele centre ale Europei.

— **Necrolog.** † Văd. *Aurelia Maior n. Pop*, v. protopopeasă, proprietară în Chimitelnicul de câmpie, după un morb greu de 6 luni, în etate de 72 ani, după 31 ani de văduvie, împărțită cu sfintele taine, și-a dat blândul suflet în mâinile Creatorului în 6 Septembrie la orele 10 a. m. **Inmormântată în 8 Septembrie.**

† *Clericul Ioan Horșa* din Sânmiclăuș în vârstă de 21 ani, după un morb îndelungat și foarte greu a repausat în 15 Septembrie a. c. Seminarul arhidiecezan a fost reprezentat la înmormântare prin profesorii Ștefan Roșian, Ioan Moldovan și Augustin Popa.

Odărnăscă în pace!

Posta Redacției.

De profundis. Un articol de toată frumusețea, dar încă nu i-a venit vremea...

Bibliografie.

Luceafărul revista pentru literatura și art. apare de două ori pe lună. Director: Octavian C. Tăslăuanu No. 15 și 16 din 1 Septembrie n. 1919. Al. Al. Busuioceanu, Inobilare; Lucian Blaga, Pe ruina unui templu; C. Sandu-Aldea, Racila; Maria Hinna, Vârful-cu-Dor; N. Davidescu, Botezul; Nichifor Crainic, Bunicul. Dări de seamă: Al. Cazaban: De sufletul Nemților, Doamna dela Crucea Roșie (Al. Al. B.); V. Demetrius: Dagoste neîmpărțită (A. E.) Cronică: Arhitectură: Arhitectură românească (Sp. Cegăneanu); Actualități: Emanciparea politică a femeii (A. E.); Literatură: Contribuții străine la cultura românească (Romulus Demetrescu); Mișcarea literară și culturală în străinătate (I. S.-G.); Insemnări: Pictorul Aman, Mărășești; Un basorelief al lui Ștefan cel Mare (A. B.) M. Codreanu, Cântări de luptă și de biruință (N. C.); Haekel; Scrisorile lui Flaubert; Partidul național român; Bibliografii. Planșe: Th. Aman: Bătuta, Serbare la conac, culesul viilor, Joc la țară.

Condițiile de primire în internatul de băeți din Turda.

La 1 Oct. se va deschide pe lângă liceul »Regele Ferdinand« din Turda un internat de băeți. Neavând local anumit, internatul va fi așezat provizor în edificiul liceului.

Taxa de întreținere este de 2000 cor., plătită anual în patru rate de câte 500 cor. (la 1 Oct. 1 Dec. 1 Febr. și 1 Maiu). După scopul nostru nu este de a face câștig, ci de a întreține bine pe băeți, de aceea, dacă nu vom putea țese cu taxa pusă, ne rezervăm dreptul de a ridica moderat taxa.

Pe lângă taxa aceasta în bani, împrejurările grele, între cari trăim, ne silesc de a pune și o taxă în naturalii. Fiecare elev are să aducă la an: 3 feldele (merțe) grâu, 3 kgr. slănină sau unsoare, 3 kgr. brânză, 5 cupe fasole, 50 oue și 2 mierțe crumpene.

Fiecare elev va avea să aducă cu sine: cel puțin 3 rânduri de schimburi, haine de pat (1 saltea sau străjac, 1 perină, 1 foș sau plapomă, 1 învâitoare de pat), recvizite de masă (1 cuțit, 1 furcuță, 1 lingură, 2 farfurii, 1 păhar, 3 servete sau merindări), perii de ghetete, 2 ștergare și un cufăr sau ladă cu incuietoare bună.

Pe fiecare bucată de haină să fie cusut numele elevului.

Turda, 1 Sept. 1919.

Direcțiunea liceului.

(193) 2-2.

Numărul cenzurat de: AUGUSTIN POPA.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.